

Innspill til arbeidet med statsbudsjettet 2023 Arbeids- og sosialkomiteen

Forslaget til statsbudsjett skaper ikke likestilling for funksjonshemmede. Vi finner ingen ambisjoner for universell utforming eller arbeid. Det kuttes i det økonomiske sikkerhetsnett og levekår. Det betyr at utviklingen fortsetter å gå i feil retning.

Norges Handikapforbund jobber for et samfunn der mennesker med nedsatt funksjonsevne får oppfylt våre menneskerettigheter og kan være fullverdige og likestilte borgere. I regjeringens forslag til neste års statsbudsjett beskrives flere steder marginaliseringen av funksjonshemmede som en stor utfordring. Likevel finner vi ingen satsinger på funksjonshemmedes likestilling i budsjettet, tvert imot går det på mange punkter i feil retning. Hvis dette budsjettet blir vedtatt, blir funksjonshemmede fortsatt stående på sidelinjen og levekårene våre blir sterkt svekket. Det er ikke bare et brudd på den enkeltes menneskerettigheter - også samfunnet vil tape på at en så stor gruppe blir hindret i å delta i samfunnet og bidra til verdiskapingen.

Våre hovedkrav er:

- FN-konvensjonen for funksjonshemmedes rettigheter (CRPD) må være førende for budsjettet slik at likestilling blir en realitet.
- Sikre en inkluderende skole. Realisere «Veikart. Universelt utformet nærscole 2030».
- Norge universelt utformet innen 2035. Handlingsplan med tidsfrist og penger.
- En storsatsing mot diskriminering, og for retten til arbeid for funksjonshemmede.
- Sikre levekår og et selvstendig liv. Justere kraftig opp stønadssatser.
- Sikre finansieringen av aktivitetshjelpemidler gjennom overslagsbevilgning.

Ta gjerne kontakt med oss for mer informasjon.

Forbundsleder Tove Linnea Brandvik, Norges Handikapforbund, mobil 482 30 849.

tove.linnea.brandvik@nhf.no

Universell utforming av samfunnet. Nærskolen for alle barn.

Progr.kat. 08.45 Likestilling og ikke-diskriminering, kap. 352, post 71 (KUD)

FN-komiteen CRPD slår fast i merknader til Regjeringen (mai 2019, art.9, Tilgjengelighet):
Regjeringen må innføre forskrifter for å fastsette tidsfrister og konkrete tiltak med øremerket finansiering for universell utforming av eksisterende bygninger, som prioriterer grunnskole og videregående skole (...).

Veikart universelt utformet nærscole 2030

Skolebygg har mange fysiske barrierer som hindrer barn og unge i få oppfylt sin rett til utdanning og videre deltagelse i arbeidsliv. Hurdalsplattformen sier at Veikartet skal realiseres, men verken Veikartet eller penger er å finne i statsbudsjettet for 2023. Det er på høy tid med penger og handling.
<https://www.bufdir.no/Bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00004557>

NHF ber komiteen:

- Sikre at alle barn kan gå på nærskolen. Realisere Veikartet ved å øremerke kr 400 millioner kroner til universell utforming av eksisterende skoler på budsjettet for 2023. I tillegg legge inn en føring om at det årlig bevilges tilstrekkelig med midler til Veikartet er realisert i 2030.
- Lage forskrift med tidsfrist 2030 for oppgradering av skolebygg (PBL § 31-4).
- Gi føring om at funksjonshemmedes organisasjoner involveres i satsingen.

Handlingsplan for bærekraft, like muligheter – et universelt utformet Norge

Solbergregjeringen lanserte handlingsplanen «Bærekraft og like muligheter – et universelt utformet Norge» (2021-2025). Det er ingen frist for når Norge skal være i mål og heller ikke midler.

NHF ber komiteen:

- Sette tidsfrist 2035 i Handlingsplanen for universell utforming av Norge. Bevilge midler for 2023 og gi føringer om at det årlig skal bevilges tilstrekkelig med midler for å komme i mål.

Et inkluderende arbeidsliv

Progr.kat. 29.50, kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger og kap. 2655 uførhet

FN-komiteen CRPD anbefaler at Regjeringen: *Arbeider aktivt, målrettet og systematisk for å fremme sysselsetting av mennesker med nedsatt funksjonsevne (art. 27. Arbeid og sysselsetting).*

Diskriminering er hovedårsaken til at funksjonshemmede hindres retten til arbeid. Over 100 000 funksjonshemmede står utenfor arbeidslivet og vil jobbe. Likevel øker andelen funksjonshemmede utenfor arbeidslivet. Sysselsettingsgraden var i 2021 nede i 38 pst., mot i overkant av 78 pst. i befolkningen ellers (AKU). Inkluderingsdugnaden har ikke resultert i flere i arbeid. Det er positivt at karensåret er fjernet fra AAP, men det store kuttet i 2020 til unge under 25 år må reverseres.

NHF ber komiteen:

- Sette i verk kraftfulle tiltak mot diskriminering av funksjonshemmede i arbeidslivet.
- IA-avtalen må ta tilbake målet om funksjonshemmede i arbeid. Ny avtale må inkludere en fjerde partner – vi som representerer den største gruppen som står utenfor.
- Oppheve innstramningen fra 2020 i minstesatsen AAP for unge under 25 år.

Leve et selvstendig liv

Progr.kategori 29.60. Kompensasjon merutgifter. Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler

FN-komiteen CRPD sier i merknader til Regjeringen (mai 2019):

Vedtatt nødvendige tiltak for å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne har juridisk rett til et tilstrekkelig personlig budsjett for et selvstendig liv, som tar hensyn til tilleggskostnader forbundet med funksjonsnedsettelse (...). Sørger for at velferdspolitikken og -ordninger sikrer nødvendig inntektsnivå ved å ta hensyn til de tilleggskostnadene mennesker med nedsatt funksjonsevne har.

Post 70, 71, 74, 75 og 77. Stønader som utbetales som tilskudd under nevnte poster.

Satsene for stønader som utbetales som tilskudd er ikke prisregulert på flere år. Det gjelder grunn- og hjelpestønad, og tilskudd til bil gruppe 1 og tilskudd til ortopediske hjelpemidler. Det betyr at tilskuddene blir mindre verdt og funksjonshemmede må bære kostnadene. Statsbudsjettet viser en prosentvis nedgang i gjennomsnittlig ytelse på 34,7 pst. i grunnstønaden fra 2016 til 2023 (side 58).

Statsråden redegjør for satsene på **grunn- og hjelpestønad** i Dok. 15:2944 (2021-2022):

«Under Solberg-regjeringen ble disse satsene i 2015 og i årene 2017-2022 ikke justert med prisstigningen. I lys av den generelle prisstigningen er det grunn til å anta at også utgiftene som grunn- og hjelpestønad skal dekke har økt. En manglende prioritering av dette området over tid har bidratt til at de det gjelder har fått dekket en gradvis mindre del av sine utgifter.

Utviklingen i satsene fremover er noe vi vil måtte komme tilbake til i de årlige budsjettene.»

Regjeringen har i statsbudsjettet for 2023 foreslått en oppjustering av satsene i tråd med prisøkningen på 2,8 pst. Etterslep fra forutgående år er ikke beregnet inn. Det betyr at underreguleringen fortsetter, med svekkede levekår som konsekvens. Innstramningen i målgruppe **bil gruppe 1** fra 2015 fortsetter, slik at mange ikke får dekket sitt transportbehov til daglige gjøremål.

NHF har dokumentert omfattende merkostnader som funksjonshemmede har, se NHF-rapport 2017 «Hva koster det å være funksjonshemmet?» [file:///X:/Downloads/Rapport-hva-koster-det-pdf%20\(1\).pdf](file:///X:/Downloads/Rapport-hva-koster-det-pdf%20(1).pdf) Etter 2017 har utviklingen fortsatt i feil retning - med økte kostnader, redusert kompensasjon og svekkede levekår.

Post 79 Aktivitetshjelpemidler

Regjeringen foreslår en ramme på kr 56,8 millioner til aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år. For 2022 ble det totalt bevilget kr 55 millioner. Pengene tok slutt i februar. Fra sommeren ble det i tillegg stopp i reparasjoner. I 2020 og 2021 var rammen 100 millioner per år, og varte halve året. Det betyr en vesentlig svekkelse av ordningen med store konsekvenser for funksjonshemmedes deltakelse i aktivitet, idrett og friluftsliv. NHF mener det er på høy tid at alle som har rett til aktivitetshjelpemidler i folketryktdloven også blir tildelt hjelpemidlene. Overslagsbevilgning vil sikre at funksjonshemmede kan delta i fysisk aktivitet på lik linje med andre, slik formålet var da Stortinget vedtok å innføre ordningen i 2014.

NHF ber komiteen:

- Regulere kraftig opp stønadssatser som utbetales som tilskudd. Ta igjen etterslepet fra 2015.
- Endre inngangskriteriene for stønad til gruppe 1-bil, slik at formål dagligliv tas inn igjen.
- Endre aktivitetshjelpemidler fra rammestyring til overslagsbevilgning.